

Totaloversikten

Frukt og grønnsaker 1999-2009

Mars 2010

FORBRUKSTRENDER
I EUROPA

LANGT IGJEN TIL MÅLET OM
«5 OM DAGEN»

NEDGANG I VOLUM –
SVAK VEKST I VERDI

En nyttig oversikt

INNHOLDSFORTEGNELSE

En nyttig oversikt	2
Nedgang i volum	3
Forbruksutviklingen	4
Driverne til økt forbruk	6
Ferdigpakket EAN / PLU	7
Produkter som bidrar til forbruksveksten	8
Andel norske varer i forhold til import	10
Totaloversikten 1999-2009	11
Topp 50 importland	15
Forbrukstrender i EU	16
Verdiandel grønnsaker	17
Verdiandel frukt og poteter	18
Status Skolefrukt	20
Nøkkelhullet	21
Markedssituasjonen i hagebrukssektoren	22

Totaloversikten har til hensikt å gi en objektiv og nøytral oversikt over utviklingen av forbruket av frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter i Norge. Som basis for beregningen av Totaloversikten er tonnasje ut fra grossist benyttet. Hjemmedyrking er ikke tatt med i beregningsgrunnlaget. Det er heller ikke gjort justeringer for handel utenom de offisielle kanalene, ei heller er det gjort justeringer for svinn. Vekstsesongene går generelt i toårs syklus. Det vil si, hvis det er en god vekstsesong et år, så vil det oftest gå to år før det kan forventes at det kommer en tilsvarende sesong. Det er viktig å ha dette klart for seg når man leser Totaloversikten. Man kan lett få et feilaktig inntrykk av vekst eller tilbakegang for enkeltprodukter om man kun ser på bevegelser fra et år til det neste.

Statistikken fra Nielsen Norge AS er basert på hva som i kroner faktisk blir registrert på kassaapparatene i dagligvarebutikkene. Med andre ord, det forbrukeren kjøper av frukt og grønnsaker.

Ønsker du mer informasjon, besøk gjerne våre hjemmesider: frukt.no

Guttorm Rebnes
Direktør
Opplysningskontoret
for frukt og grønt

GENERELL KILDEINFORMASJON

Kilde import: Statistisk sentralbyrå (SSB) og Frukt- og Grønnsakgrossistenes Servicekontor (FGS)

Kilde norsk produksjon basert på tonnasje ut fra grossist: Statens landbruksforvaltning (SLF), Økern Torvhall (ØT), Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS) og andre frittstående grossister og produsenter.

Kilde omsetning ut av butikk: Nielsen Scan*Track Dagligvare. Helår 2009.

Nedgang i volum – svak vekst i verdi

I 2009 hadde vi en nedgang i volum av frukt og grønt. Totalt gikk forbruket tilbake med -3,15 % pr. capita: frukt gikk ned med -4,20 % og grønt med -3,58 %. Forbruket av poteter har imidlertid økt med +2,84 % pr. capita. I 2009 spiste hver innbygger i Norge pr. år:

44,1 kg grønnsaker
71,7 kg frukt og bær
21,7 kg poteter
137,5 kg totalt

Nedgangen i 2009 kom etter at forbruket har hatt en jevn økning gjennom ti år. I første halvår hadde man en tilbakegang i volumet på mer enn 12 000 tonn og fasiten for året ble en tilbakegang på 18 000 tonn. Årsaken er sammensatt, men man mener at finanskrisen, som slo til høsten 2008, er hovedårsaken.

Det er fortsatt et stort helsefokus i det brede lag av befolkningen. Stadig flere blir opptatt av å spise sunnere, og frukt og grønt er noe man ønsker å spise mer av. Intensjonene og ønsket er absolutt til stede, men det er store grupper som ikke klarer å omstille dette til praksis.

Generelt hadde en gjennomsnittlig norsk familie bedre økonomi i 2009 enn tidligere år grunnet et historisk lavt rentenivå. Følelsen av krise har nok likevel ligget i underbevisstheten hos folk. Man har blitt mer opptatt av økonomien sin og det at man skal gjøre kloke valg. Dette har

ført til at mange forbrukere har lagt om handlemønsteret sitt fra å handle i fullsortiments dagligvarebutikker til lavprisbutikker. Lavprisbutikkens omsetning har gått klart frem og de selger også mer frukt og grønt. Flere av lavprisbutikkene er uten tvil dyktige med varegruppen, men de har ikke klart å selge den samme mengden frukt og grønt som fullsortimentsbutikkene solgte tidligere.

Enkelte produkter går imidlertid frem. Bær og poteter hadde en positiv volumutvikling fra 2008 til 2009. Jordbær går frem med hele 21% og bringebær med 32%. Jordbær og bringebær er tilgjengelig i både lavpris- og fullsortimentsbutikker i store perioder gjennom året, og det slår tydelig ut i volumstatistikken. Poteter har en fast plass i det norske kostholdet og har i liten grad blitt påvirket av det endrede handlemønsteret. Tilbudet av poteter er godt i både lavpris- og fullsortimentsbutikkene.

Til tross for en stor volumnedgang i 2009 hadde man en svak vekst i verdi. Årsaken til verdiveksten kan blant annet relateres til store svingninger i Eurokursen gjennom året. I første halvår var Eurokursen særdeles høy, mens den gikk kraftig tilbake andre halvår.

5 om dagen

Etter Helsedirektoratets anbefalinger bør man spise minst 2 porsjoner frukt og 3 porsjoner grønnsaker daglig.

Langt igjen til målet om 5 om dagen

I 2008 var forbruket på 141,9 kilo pr. capita, fordelt på 75,1 kilo frukt, 45,7 kilo grønnsaker og 21,1 kilo poteter. Fra 2008 til 2009 hadde vi en nedgang på 3,15 % og forbruket for 2009 endte på 137,5 kilo pr. capita fordelt på 71,7 kilo frukt, 44,1 kilo grønnsaker og 21,7 kilo poteter. Anbefalt daglig inntak fra Helsedirektoratet er 750 gram. Det betyr at vi ligger 374 gram pr. dag unna målet om 5 om dagen.

For å nå målet om 5 om dagen, må vi øke forbruket med 95 gram frukt og 270 gram grønnsaker, inkludert poteter pr. dag. Det vil si en økning på 136 kilo frukt og grønnsaker pr. capita pr. år.

HVA ER ÉN PORSJON?

150 g frukt eller grønnsaker
eller
1,5 dl juice
eller
1 porsjonsbolle blandet salat
eller
1-2 dl bær

Kilde: Helsedirektoratet

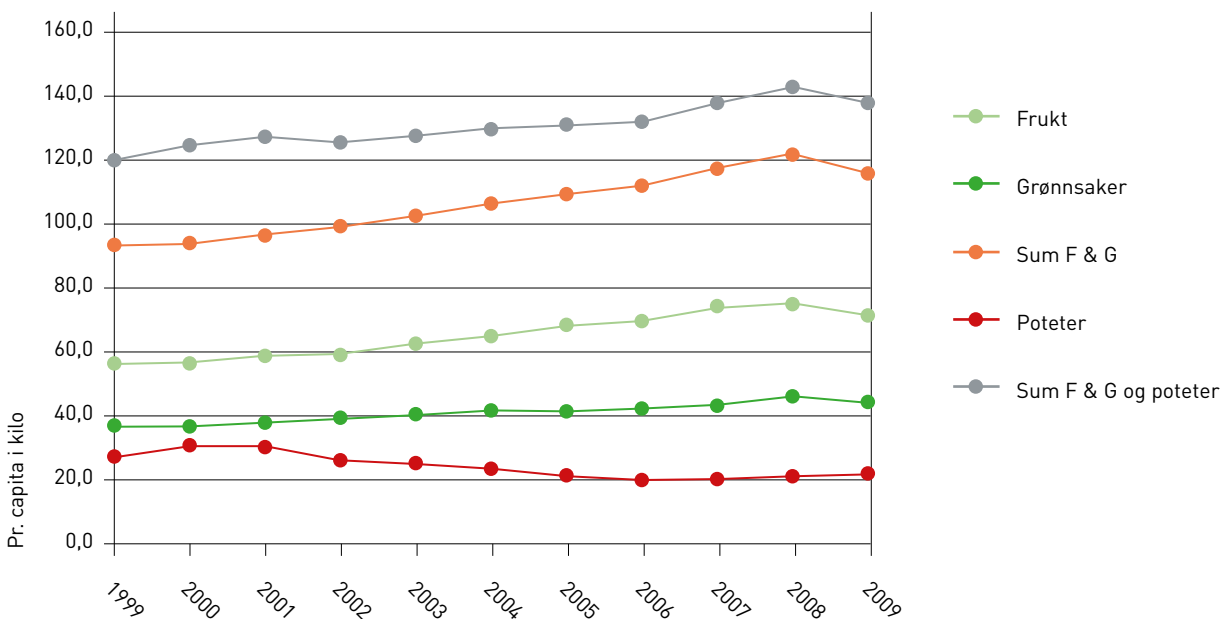

Forbruksutviklingen siste 10 år

Konsum pr. capita i kilo

Kilder: SSB / FGS / SLF / ØT

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Frukt	56,3	56,9	58,4	59,4	62,3	64,8	68,1	69,4	73,3	75,1	71,7
Grønnsaker	36,4	36,7	37,9	38,8	39,7	41,2	40,6	42,1	43,1	45,7	44,1
Sum F&G	92,8	93,6	96,3	98,2	102,0	105,9	108,7	111,5	116,5	120,8	115,7
Poteter	27,0	30,5	30,4	26,5	24,9	23,1	21,5	20,0	20,2	21,1	21,7
Sum F&G og poteter	119,8	124,0	126,7	124,8	126,9	129,0	130,2	131,4	136,7	141,9	137,5

Veien videre

Ser vi dagens forbruk opp mot målet om 5 om dagen, er vi nå kun halvveis. Det betyr at vi må doble forbruket i forhold til dagens nivå. Et volummål på 5 om dagen kan derfor virke helt uoppnåelig. Hvordan skal man klare å nå målet?

Spisevaner endres langsomt og er i stor grad innarbeidet helt fra tidlige barneår. Om man skal klare å påvirke spisevaner, er det derfor viktig at man starter så tidlig som mulig.

Viljen til å legge om kostholdet, og til å spise mer frukt og grønt, er absolutt til stede i den norske befolkning. Man tenker stadig mer på hva man bør spise. På spørsmål til 1 000 foreldre svarer 8 av 10 at de er opptatt av hva barna spiser, men det er kun 4 av 10 som får barna til å spise nok frukt og grønt. Med andre ord - man vil, men får det ikke til i praksis. Mange svarer at de mangler inspirasjon og kunnskap for å få frukt og grønnsaker inn i familiens måltidsrutiner. Svært mange føyer også til at barna heller ikke liker grønnsaker. Det tyder på at kjernen i om man skal klare å arbeide seg mot 5 om dagen, dels ligger i å få forbrukeren til å tilegne seg enkel og lystbetont kunnskap om hvordan man skal få frukt og grønt inn i alle måltidssituasjoner i

løpet av spisedøgnet, og dels i at frukt- og grøntprodukter er tilgjengelig for forbrukeren i handlesituasjoner.

Oppsummert har bransjen et stort potensial og en stor mulighet. Forbrukeren er åpen for å endre sitt kosthold og på sikt å nå 5 om dagen. Utfordringen er imidlertid at de trenger hjelp til å få frukt og grønnsaker inn i hverdagens innkjøps- og spiserutiner. Man må gradvis, på en positiv måte hjelpe dem skritt for skritt til å få frukt og grønt inn i hele spisedøgnet.

Fra produkt til løsning

Fra produkt til løsning blir en viktig rettesnor. Et stort og viktig skift i dagligvarehandelen for å få forbrukeren til å putte nok frukt- og grøntvarer i handlekurven, blir å bevege seg fra å være ensidig produktorienterte til å bli løsningsorienterte på forbrukeres vegne. Forbrukeren har sjelden fokus rettet mot enkeltprodukter, men mot hva man skal ha til middag i dag. De har med andre ord behovet for å finne en løsning. For å få fart i frukt- og grøntomsetningen bør dagligvareaktørene i mye større grad se til de andre kategoriene i dagligvarehyllene med tanke på behovs- og kundeorienterte løsninger.

5 om dagen er en generell helsemessig anbefaling som mange kjenner til, men som forbrukeren ikke klarer å omstille til praksis. Opplysningskontoret for frukt og grønt vil i løpet av 2010 utarbeide et revitalisert og samlet ”5 om dagen”-konsept. Det skal klart og tydelig kommunisere hva 5 om dagen er. Dette skal kommuniseres slik at alle aktører i frukt- og grøntbransjen og alle andre ambassadører kan stille seg bak. Videre skal man få frem hvor enkelt det er å få til å spise 5 om dagen gjennom hele spisedøgnet. Nettsider og sosiale medier vil stå sentralt. Til sist har 5 om dagen til hensikt å motivere til hvordan forbrukeren skal klare å handle inn nok varer i dagligvarehandelen slik at man når 5 om dagen. Her finnes det imidlertid mange veier til målet. Det er viktig at aktørene i dagligvaresektoren konkurrerer og finner sine respektive beste løsninger. Potensialet er en dobling av forbruket og starten på en positiv folkebevegelse. Dette vil i sin tur både kunne lede til økt omsetning og økt tilfredshet hos kundene.

De sterkeste driverne for et økt forbruk av frukt og grønt

Det er mange drivere for et høyere forbruk av frukt og grønt. Smak, friskhet og kvalitet er de driverne som sterkest påvirker varige forbruksvaner. Pris er også viktig, men er i liten grad i stand til å gi et varig høyere volum. Prisavslag på enkeltprodukter vil som regel føre til en umiddelbar, men kortsiktig volumøkning. Volumet går imidlertid tilbake etter at priskampanjene er over. Den oppfattede prisen i forbrukerens hode er sammensatt. En konkurransemessig god pris er alltid positivt, men produktenes priselastisitet og hvordan pris relateres til oppfattet kvalitet, er imidlertid viktig å forstå hvis man skal få til et langsiktig høyere forbruk av enkeltprodukter.

Et innblikk i hvordan pris og oppfattet kvalitet påvirker forbruket får man om man ser på hvilke produkter som bidrar

mest til den totale forbruksveksten av frukt, bær, grønnsaker og poteter. Om pris var den sterkeste driveren burde de billigste produktene bidra mest til veksten. Slik er det imidlertid ikke. Det er i stor grad de dyrere kvalitetene som bidrar mest til veksten i forbruket. De billigere variantene står stille eller går svakt tilbake.

Spiseklarhet eller ”convenience” er et viktig begrep. For friske frukt- og grøntprodukter har man en liten grad av bearbeiding, men vasking, rensing og hensiktsmessige forbrukspakninger slår klart ut som viktige verdiparametere for forbrukeren. Den produktutviklingen som har skjedd med produkter som tomater, gulrot, avocado, salat og poteter er gode eksempler på at forbrukeren er villig til å betale for produkter med høyere oppfattet kvalitet.

En konkurransedyktig pris vil alltid være viktig for å få til et høyere forbruk, men det er trolig innovasjon i form av nye sorter og stadig mer forbrukertilpassede løsninger som vil skape den høyeste veksten. Forbrukerens behov er ikke relatert opp mot enkeltprodukter, men opp mot løsninger. Enkeltproduktene vil selvfølgelig alltid spille en viktig rolle, men bør i størst mulig grad knyttes opp mot forbrukerens brukssituasjon. Statistikken sier klart at forbrukeren er beredt til å betale om dette gjøres på en hensiktsmessig måte.

Eksempler på produkter som er tilført en bevisst verdiøkning for forbrukerne er avocado og tomat. Avocado har nå kommet som spisemoden i to-pakning, mens vi før kun hadde mulighet til å kjøpe umoden avocado. Sortimentet på tomater har økt og vi har fått mange ulike forbrukspakninger. Noen typer smaksrike tomater blir nå mye brukt som et snacksprodukt.

Avocado

Totalt har avocado hatt en økning i salg i verdi på 69 % fra 2007 til 2009. Det var en økning på 31 % fra 2007 til 2008 og en ytterligere økning på 29 % fra 2008 til 2009.

Det var den EAN kodede avocado som økte mest med en økning fra 2007 til 2008 på 65,4 % og en ytterligere økning fra 2008 til 2009 på 37,4 %.

Totalt økte de EAN kodede avocado med 127 % fra 2007 til 2009. Mens øvrig avocado økte med 28 % i samme periode.

Tomat

Totalt har tomat hatt en økning i salg i verdi på 22,8 % fra 2007 til 2009. Tomater økte med 12,3 % fra 2007 til 2008 og ytterligere med 9,4 % fra 2008 til 2009.

Det var de EAN kodede tomatene som stod for veksten med en økning fra 2007 til 2008 på 52,3 % og en ytterligere økning fra 2008 til 2009 på 13,7 %.

Totalt økte EAN kodede tomater med 73,2 % fra 2007 til 2009. Mens øvrige tomater hadde en nedgang på 13,8 % i samme periode.

Frukt og grønnsaker kan enten være pakket eller upakket. De pakkede produktene har en EAN-kode, en tradisjonell strekkode. Det som generelt kjennetegner de pakkede produktene er at de i større grad er tilført en verdiøkning for forbrukerne i form av vasking, lettere tilberedning og hensiktsmessige pakningsstørrelser opp mot brukssituasjonen.

Salget av frukt og grønnsaker i norsk dagligvare

Kilde: Nielsen Norge

Norske dagligvarebutikker omsatte frukt og grønnsaker for 12,4 milliarder kroner i 2009. Dette tilsvarer en økt omsetning på 590 millioner kroner, eller 5,0 % sammenlignet med 2008. En verdivekst på 5,0 % er noe lavere enn veksten totalt i norsk dagligvare i 2009, som var på 6,2 %. Grønnsaker omsatte for 6,9 milliarder kroner og hadde en vekst på 7,7 %, frukt omsatte for 5,6 milliarder kroner og hadde en vekst på 1,8 % i 2009.

I 2009, som i 2008, var tomater det største segmentet i varegruppen grønnsaker. Tomater omsatte for 1,1 milliarder kroner, og hadde en vekst på 11,0 %. I tillegg stod segmentet tomater for 22 % av den totale veksten innen grønnsaker. Poteter omsatte for 1,1 milliarder kroner i 2009, og hadde en økning på 2,2% fra 2008, fra 2007 til 2008 var økningen på 0,5%. Det betyr at poteter økte mer i 2009 enn i 2008. Innen varegruppen frukt, var banan det største segmentet i 2009. Banan omsatte for 1 milliard kroner, og økte med 8,7 % fra 2008.

Andelen EAN merkede produkter vokste i 2009, som i 2008, innen frukt og grønnsaker. EAN merkede grønnsaker, eksklusive poteter, økte i 2009 med 12,8 %. Grønnsaker, eksklusive poteter, uten EAN økte med kun 5,0 %. EAN merkede poteter økte med 13,0 %, mens poteter uten EAN gikk tilbake -12,1 %. EAN merket frukt økte i 2009 med 10,6 %, mens frukt uten EAN gikk tilbake -0,7 %.

		Verdi ut av butikk		Utvikling fra 2008 til 2009	Verdi ut av butikk		Utvikling fra 2008 til 2009
		2008	2009		2008	2009	
Grønnsaker eksklusive poteter	Ferdigpakket EAN merkede produkter	50 %	51 %	1,8 %	2 626 166	2 962 188	12,8 %
	Produkter uten EAN	50 %	49 %	-1,8 %	2 677 967	2 811 951	5,0 %
Poteter	Ferdigpakket EAN merkede produkter	57 %	63 %	6,0 %	603 344	681 562	13,0 %
	Produkter uten EAN	43 %	37 %	-6,0 %	457 604	402 243	-12,1 %
Frukt	Ferdigpakket EAN merkede produkter	22 %	24 %	1,9 %	1 209 924	1 338 423	10,6 %
	Produkter uten EAN	78 %	76 %	-1,9 %	4 272 042	4 241 362	-0,7 %

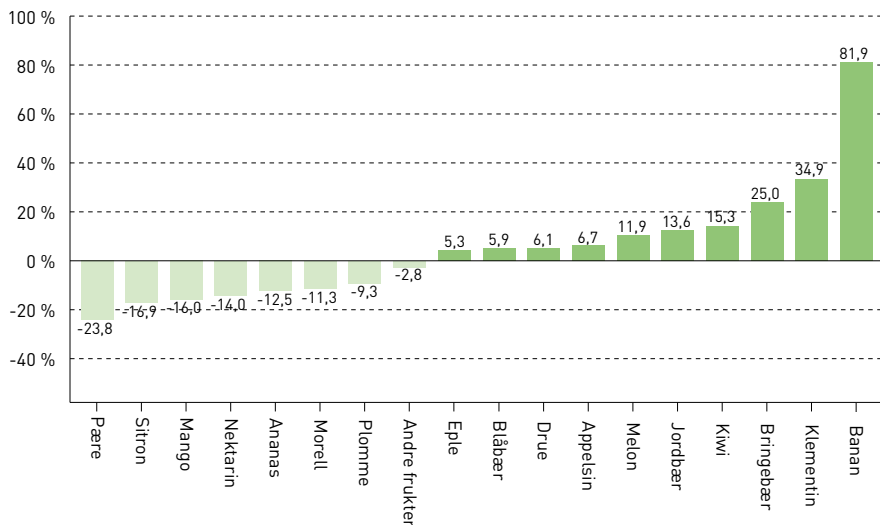
Kilde: Nielsen Norge Scan*Track Dagligvare. Helår 2009

Produkter som bidrar til forbruksveksten

Kilde: Nielsen Scan* Track Dagligvare. Helår 2009. Tallene er inkl. 14 % mva.

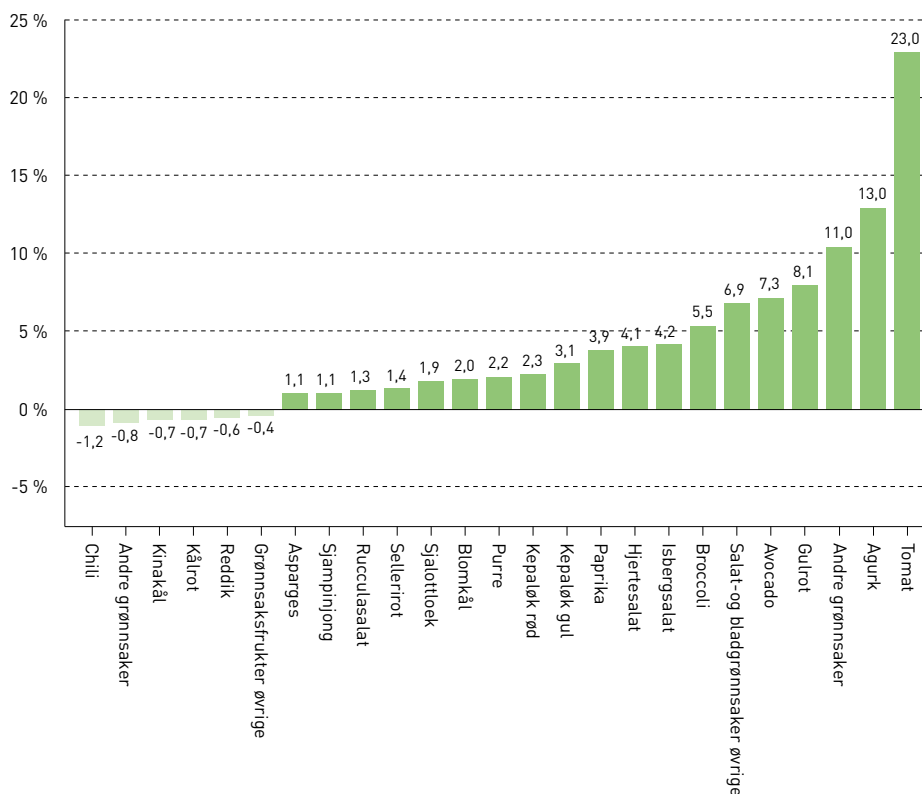
FRUKT OG BÆR - VEKST OG NEDGANG I PROSENT

Totalt økte frukt og bær ut av butikk med 97 millioner NOK fra 2008 til 2009. Grafen viser varegruppene sin andel av denne veksten oppgitt i prosent.

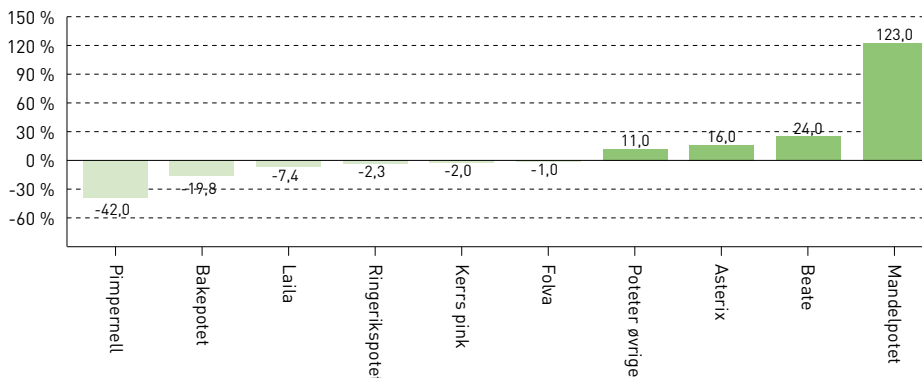
GRØNNSAKER - VEKST OG NEDGANG I PROSENT

Totalt økte grønnsaker ut av butikk med 470 millioner NOK 2008 til 2009. Grafen viser varegruppene sin andel av denne veksten oppgitt i prosent.

POTETER - VEKST OG NEDGANG I PROSENT

Totalt økte poteter ut av butikk med 22,8 millioner NOK 2008 til 2009. Grafen viser varegruppene sin andel av denne veksten oppgitt i prosent.

Poteter øvrige inneholder blant annet ny-poteter, løsevektpoteter og importpoteter som ikke registreres ved scanning som Beate, Asterix, Pimpernell, Kerrs Pink, Laila, Folva, Ringerikspotet, Mandelpotet eller bakepotet.

Andel norske frukt og grønnsaker i forhold til import 2008 og 2009

Sortert etter endring i %. Tall oppgitt i tonn

GRØNNSAKER	Norsk 2009	Import 2009	Total 2009	%-andel norske varer 2009	Norsk 2008	Import 2008	Total 2008	%-andel norske varer 2008	Endring i %-poeng fra 08 til 09
Sjampinjong	650	4 889	5 539	12 %	850	4 623	5 473	16 %	4 %
Rosenkål	275	52	327	84 %	354	50	404	88 %	4 %
Annen sopp	25	799	824	3 %	48	819	867	5 %	2 %
Andre friske grønns.	2 282	8 902	11 184	20 %	2 495	9 232	11 727	21 %	1 %
Purre	1 711	1 867	3 578	48 %	1 716	1 828	3 544	48 %	1 %
Rapidsalat	614	0	614	100 %	554	0	554	100 %	0 %
Paprika	0	14 098	14 098	0 %	0	14 091	14 091	0 %	0 %
Hvitløk	0	1 837	1 837	0 %	0	797	797	0 %	0 %
Brokkoli	2 333	6 480	8 813	26 %	2 297	6 439	8 736	26 %	0 %
Gulrot	25 092	6 060	31 152	81 %	26 477	6 603	33 080	80 %	-1 %
Isbergsalat, issalat	5 668	9 754	15 422	37 %	5 714	10 134	15 848	36 %	-1 %
Tomat	9 100	22 201	31 301	29 %	9 311	23 627	32 938	28 %	-1 %
Agurk	13 211	6 401	19 612	67 %	13 230	6 711	19 941	66 %	-1 %
Asparges	58	1 257	1 315	4 %	47	1 321	1 368	3 %	-1 %
Stilkselleri	673	1 174	1 847	36 %	650	1 194	1 844	35 %	-1 %
Kinakål	3 426	1 689	5 115	67 %	3 543	1 854	5 397	66 %	-1 %
Selleri	695	504	1 199	58 %	630	484	1 114	57 %	-1 %
Kålrot	10 800	1 028	11 828	91 %	10 262	1 264	11 526	89 %	-2 %
Blomkål	4 210	4 600	8 810	48 %	3 967	4 776	8 743	45 %	-2 %
Annen salat	4 339	1 881	6 220	70 %	4 419	2 263	6 682	66 %	-4 %
Hodekål	10 357	1 026	11 383	91 %	10 112	1 523	11 635	87 %	-4 %
Løk	15 656	6 271	21 927	71 %	14 010	9 084	23 094	61 %	-11 %
Sum grønnsaker	111 174	102 770	213 944	52 %	110 686	108 717	219 403	50 %	-2 %
POTETER	Norsk 2009	Import 2009	Total 2009	%-andel norske varer 2009	Norsk 2008	Import 2008	Total 2008	%-andel norske varer 2008	Endring i %-poeng fra 08 til 09
Sum friske poteter	87 412	18 125	105 537	83 %	74 621	26 851	101 472	74 %	-9 %
FRUKT OG BÆR	Norsk 2009	Import 2009	Total 2009	%-andel norske varer 2009	Norsk 2008	Import 2008	Total 2008	%-andel norske varer 2008	Endring i %-poeng fra 08 til 09
Epler	6 998	52 026	59 024	12 %	9 204	52 307	61 511	15 %	3 %
Appelsiner	0	37 509	37 509	0 %	0	39 634	39 634	0 %	0 %
Sitroner	0	4 150	4 150	0 %	0	4 260	4 260	0 %	0 %
Bananer	0	81 239	81 239	0 %	0	83 539	83 539	0 %	0 %
Ananas	0	6 544	6 544	0 %	0	7 865	7 865	0 %	0 %
Meloner	0	23 994	23 994	0 %	0	23 096	23 096	0 %	0 %
Kiwi	0	5 108	5 108	0 %	0	4 904	4 904	0 %	0 %
Druer	0	29 771	29 771	0 %	0	31 885	31 885	0 %	0 %
Klementiner	0	26 980	26 980	0 %	0	27 608	27 608	0 %	0 %
Fersken/Nektariner	0	10 344	10 344	0 %	0	9 850	9 850	0 %	0 %
Grapefrukt	0	1 327	1 327	0 %	0	1 476	1 476	0 %	0 %
Avocado	0	4 046	4 046	0 %	0	3 850	3 850	0 %	0 %
Andre inkl. nøtter	0	17 487	17 487	0 %	0	22 139	22 139	0 %	0 %
Pærer	268	21 324	21 592	1 %	236	24 844	25 080	1 %	0 %
Jordbær	3 948	5 089	9 037	44 %	3 034	4 439	7 473	41 %	-3 %
Plommer	1 075	2 954	4 029	27 %	948	3 077	4 025	24 %	-3 %
Bringebær	775	221	996	78 %	552	201	753	73 %	-5 %
Kirsebær/Moreller	511	879	1 390	37 %	402	1 010	1 412	28 %	-8 %
Sum frukt og bær	13 574	334 224	347 798	4 %	14 377	345 984	360 361	4 %	0 %
GRØNNSAKER, POTETER, FRUKT OG BÆR	Norsk 2009	Import 2009	Total 2009	%-andel norske varer 2009	Norsk 2008	Import 2008	Total 2008	%-andel norske varer 2008	Endring i %-poeng fra 08 til 09
Totalt	212 160	455 119	667 279	32 %	199 683	481 552	681 235	29 %	-2 %

Totaloversikten frukt og grønnsaker 1999 - 2009

Marked i tonn for kommersielt salg (norsk og import), på grossist nivå, av frisk(e) frukt, bær, grønnsaker og poteter i Norge.

Som basis for beregningen av forbruk har man benyttet varer gått inn til grossist; hjemmedyrking er ikke tatt med i beregningsgrunnlaget. Man har heller ikke gjort justeringer for handel utenom den offisielle handelen som registreres av SSB, ei heller er det gjort justeringer for svinn. Copyright 2009

KILDER: SSB / FGS / SLF / ØT

Folketall - Kilde SSB

4 445 329

	Norsk	Import	Total
GRØNNSAKER I TONN	1999	1999	1999
Gulrot	20 137	5 617	25 754
Tomat	8 848	13 299	22 147
Løk	11 020	4 268	15 288
Agurk	9 860	4 693	14 553
Hodekål	11 310	1 102	12 412
Kålrot	9 650	680	10 330
Isbergsalat, issalat	2 443	5 977	8 420
Blomkål	4 916	4 142	9 058
Kinakål	7 536	4 109	11 645
Paprika		7 748	7 748
Brokkoli	2 583	4 573	7 156
Sjampinjong	1 300	2 358	3 658
Purre	1 614	1 579	3 193
Stilkselleri	550	1 080	1 630
Annen salat	213	716	929
Rapidsalat	858		858
Selleri	540	201	741
Hvitløk		492	492
Asparges	21	294	315
Rosenkål	277	65	342
Annen sopp		132	132
Andre friske grønns.	775	4 369	5 144
Sum grønnsaker	94 451	67 494	161 945
Vekst fra foregående år	-15,0 %	6,9 %	-7,1 %
Kg. grønnsaker pr. cap. pr. år			36,43

FRUKT OG BÆR I TONN	1999	1999	1999
Bananer		64 580	64 580
Epler	6 665	45 398	52 063
Appelsiner		28 572	28 572
Klementiner		20 062	20 062
Druer		17 781	17 781
Pærer	647	16 951	17 598
Meloner		11 472	11 472
Fersken/Nektariner		7 095	7 095
Jordbær	2 151	2 122	4 273
Bringebær			
Plommer	514	2 448	2 962
Sitroner		3 163	3 163
Kiwi		2 805	2 805
Ananas		1 387	1 387
Avocado		1 130	1 130
Mango			
Grapefrukt		1 153	1 153
Kirsebær/Moreller	218	455	673
Andre inkl. nøtter		13 717	13 717
Sum frukt og bær	10 195	240 291	250 486
Vekst fra foregående år	-10,1 %	6,6 %	5,8 %
Kg. frukt pr. cap. pr. år			56,35
Sum frukt og grønnsaker	104 646	307 785	412 431
Vekst fra foregående år	-14,6 %	6,7 %	0,3 %
Kg. frukt og grønnsaker pr. cap.			92,78

POTETER I TONN	1999	1999	1999
Friske poteter	98 426	21 717	120 143
Vekst fra foregående år	-3,5 %	38,0 %	2,1 %
Kg. Poteter pr. cap. pr. år			27,03

TOTAL I TONN	1999	1999	1999
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter	203 072	329 502	532 574
Vekst fra foregående år	-9,5 %	8,3 %	0,7 %
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr år			119,81

Folketall - Kilde SSB

4 539 887

4 577 457

4 640 219

	Norsk	Import	Total	Norsk	Import	Total	Norsk	Import	Total
GRØNNSAKER I TONN	2003	2003	2003	2004	2004	2004	2005	2005	2005
Gulrot	24 232	1 494	25 726	25 922	2 579	28 501	22 891	4 563	27 454
Tomat	9 812	17 483	27 295	10 760	18 048	28 808	11 258	19 655	30 913
Løk	12 598	4 176	16 774	12 180	3 403	15 583	13 502	3 114	16 616
Agurk	10 227	5 556	15 783	11 416	5 494	16 910	11 094	6 329	17 423
Hodekål	10 454	2 169	12 623	11 291	756	12 047	9 751	812	10 563
Kålrot	8 529	1 426	9 955	10 111	49	10 160	10 100	657	10 757
Isbergsalat, issalat	3 993	7 427	11 420	4 883	7 920	12 803	5 339	7 828	13 167
Blomkål	6 440	4 380	10 820	6 900	4 212	11 112	4 391	4 183	8 574
Kinakål	5 919	2 844	8 763	5 955	2 531	8 486	5 104	2 261	7 365
Paprika		9 750	9 750	0	10 650	10 650	0	11 341	11 341
Brokkoli	4 034	5 586	9 620	4 642	5 653	10 295	2 139	5 440	7 579
Sjampinjong	1 250	4 049	5 299	1 068	4 374	5 442	1 023	4 393	5 416
Purre	1 682	1 714	3 396	1 768	1 730	3 498	1 893	1 883	3 776
Stilkselleri	638	927	1 565	608	976	1 584	721	863	1 584
Annen salat	210	1 291	1 501	236	1 483	1 719	2 505	1 640	4 145
Rapidsalat	910		910	839	0	839	765	0	765
Selleri	617	162	779	479	190	669	563	214	777
Hvitløk		720	720	0	742	742	0	735	735
Asparges	35	736	771	44	797	841	22	925	947
Rosenkål	297	94	391	388	63	451	448	79	527
Annen sopp		307	307	6	280	286	8	262	270
Andre friske grønns.	569	5 680	6 249	852	6 172	7 024	1 549	6 318	7 867
Sum grønnsaker	102 446	77 971	180 417	110 348	78 102	188 450	105 067	83 495	188 562
Vekst fra foregående år	-2,0 %	9,7 %	2,7 %	7,7 %	0,2 %	4,5 %	-4,8 %	6,9 %	0,1 %
Kg. grønnsaker pr. cap. pr. år			39,74			41,17			40,64

FRUKT OG BÆR I TONN	2003	2003	2003	2004	2004	2004	2005	2005	2005
Banoner		63 353	63 353		66 211	66 211	0	73 216	73 216
Epler	7 731	45 531	53 262	9 533	44 208	53 741	7 306	50 632	57 938
Appelsiner		33 690	33 690		38 402	38 402	0	31 182	31 182
Klementiner		25 927	25 927		23 781	23 781	0	26 046	26 046
Druer		23 869	23 869		24 316	24 316	0	27 813	27 813
Pærer	286	18 583	18 869	670	18 786	19 456	320	22 601	22 921
Meloner		15 697	15 697		16 713	16 713	0	18 334	18 334
Fersken/Nektariner		8 300	8 300		8 512	8 512	0	10 079	10 079
Jordbær	2 985	2 669	5 654	4 825	3 498	8 323	3 522	4 110	7 632
Bringebær									
Plommer	829	3 219	4 048	1 068	2 550	3 618	892	3 360	4 252
Sitroner		4 045	4 045		4 165	4 165	0	4 126	4 126
Kiwi		3 661	3 661		3 719	3 719	0	4 448	4 448
Ananas		3 728	3 728		4 363	4 363	0	5 539	5 539
Avocado		1 795	1 795		2 237	2 237	0	2 467	2 467
Mango									
Grapefrukt		1 243	1 243		1 418	1 418	0	1 325	1 325
Kirsebær/Moreller	273	684	957	432	913	1 345	240	1 064	1 304
Andre inkl. nøtter		14 641	14 641	4	16 163	16 167	204	17 028	17 232
Sum frukt og bær	12 104	270 635	282 739	16 532	279 955	296 487	12 484	303 370	315 854
Vekst fra foregående år	-25,0 %	7,1 %	5,2 %	36,6 %	3,4 %	4,9 %	-24,5 %	8,4 %	6,5 %
Kg. frukt pr. cap. pr. år			62,28			64,77			68,07
Sum frukt og grønnsaker	114 550	348 606	463 156	126 880	358 057	484 937	117 551	386 865	504 416
Vekst fra foregående år	-5,1 %	7,7 %	4,2 %	10,8 %	2,7 %	4,7 %	-7,4 %	8,0 %	4,0 %
Kg. frukt og grønnsaker pr. cap.			102,02			105,94			108,71

POTETER I TONN	2003	2003	2003	2004	2004	2004	2005	2005	2005
Friske poteter	80 300	32 840	113 140	81 298	24 382	105 680	82 780	17 083	99 863
Vekst fra foregående år	-20,4 %	71,8 %	-5,7 %	1,2 %	-25,8 %	-6,6 %	1,8 %	-29,9 %	-5,5 %
Kg. Poteter pr. cap. pr. år			24,92			23,09			21,52

TOTAL I TONN	2003	2003	2003	2004	2004	2004	2005	2005	2005
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter	194 850	381 446	576 296	208 178	382 439	590 617	200 331	403 948	604 279
Vekst fra foregående år	-12,1 %	11,2 %	2,1 %	6,8 %	0,3 %	2,5 %	-3,8 %	5,6 %	2,3 %
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr. år			126,94			129,03			130,23

Folketall - Kilde SSB

4 853 745

	Norsk	Import	Total			
GRØNNSAKER I TONN	2009	2009	2009	Vekst i % 2008-2009	Gjennomsnittlig årlig vekst pr. produkt fra 1999 til 2009 i %	Kg pr. capita pr. år i 2009
Gulrot	25 092	6 060	31 152	-5,83 %	1,92 %	6,42
Tomat	9 100	22 201	31 301	-4,97 %	3,52 %	6,45
Løk	15 656	6 271	21 927	-5,06 %	3,67 %	4,52
Agurk	13 211	6 401	19 612	-1,65 %	3,03 %	4,04
Hodekål	10 357	1 026	11 383	-2,17 %	-0,86 %	2,35
Kålrot	10 800	1 028	11 828	2,62 %	1,36 %	2,44
Isbergsalat, issalat	5 668	9 754	15 422	-2,69 %	6,24 %	3,18
Blomkål	4 210	4 600	8 810	0,77 %	-0,28 %	1,82
Kinakål	3 426	1 689	5 115	-5,23 %	-7,90 %	1,05
Paprika	0	14 098	14 098	0,05 %	6,17 %	2,90
Brokkoli	2 333	6 480	8 813	0,88 %	2,11 %	1,82
Sjampinjong	650	4 889	5 539	1,21 %	4,24 %	1,14
Purre	1 711	1 867	3 578	0,96 %	1,15 %	0,74
Stilkselleri	673	1 174	1 847	0,17 %	1,26 %	0,38
Annen salat	4 339	1 881	6 220	-6,92 %	20,94 %	1,28
Rapidsalat	614	0	614	10,73 %	-3,30 %	0,13
Selleri	695	504	1 199	7,65 %	4,93 %	0,25
Hvitløk	0	1 837	1 837	130,49 %	14,08 %	0,38
Asparges	58	1 257	1 315	-3,81 %	15,36 %	0,27
Rosenkål	275	52	327	-19,06 %	-0,45 %	0,07
Annen sopp	25	799	824	-4,90 %	20,10 %	0,17
Andre friske grønns.	2 282	8 902	11 184	-4,63 %	8,08 %	2,30
Sum grønnsaker	111 174	102 770	213 944	-2,49 %	2,82 %	44,08
Vekst fra foregående år	0,4 %	-5,5 %	-2,49 %			
Kg. grønnsaker pr. cap. pr. år			44,08	-3,58 %	1,92 %	

FRUKT OG BÆR I TONN	2009	2009	2009	Vekst i % 2008-2009	Gjennomsnittlig årlig vekst pr. produkt fra 1999 til 2009 i %	Kg pr. capita pr. år i 2009
Bananer	0	81 239	81 239	-2,75 %	2,32 %	16,74
Epler	6 998	52 026	59 024	-4,04 %	1,26 %	12,16
Appelsiner	0	37 509	37 509	-5,36 %	2,76 %	7,73
Klementiner	0	26 980	26 980	-2,27 %	3,01 %	5,56
Druer	0	29 771	29 771	-6,63 %	5,29 %	6,13
Pærer	268	21 324	21 592	-13,91 %	2,07 %	4,45
Meloner	0	23 994	23 994	3,89 %	7,66 %	4,94
Fersken/Nektariner	0	10 344	10 344	5,02 %	3,84 %	2,13
Jordbær	3 948	5 089	9 037	20,93 %	7,78 %	1,86
Bringebær	775	221	996	32,32 %	-	0,21
Plommer	1 075	2 954	4 029	0,09 %	3,12 %	0,83
Sitroner	0	4 150	4 150	-2,58 %	2,75 %	0,86
Kiwi	0	5 108	5 108	4,16 %	6,18 %	1,05
Ananas	0	6 544	6 544	-16,80 %	16,78 %	1,35
Avocado	0	4 046	4 046	5,09 %	13,60 %	0,83
Mango	0	3 232	3 232	-	-	0,67
Grapefrukt	0	1 327	1 327	-10,09 %	1,42 %	0,27
Kirsebær/Moreller	511	879	1 390	-1,59 %	7,52 %	0,29
Andre inkl. nøtter	0	17 487	17 487	-21,01 %	2,46 %	3,60
Sum frukt og bær	13 574	334 224	347 798	-3,49 %	3,34 %	71,66
Vekst fra foregående år	-5,6 %	-3,4 %	-3,49 %			
Kg. frukt pr. cap. pr. år			71,66	-4,57 %	2,43 %	
Sum frukt og grønnsaker	124 748	436 994	561 742	-3,11 %	3,14 %	115,73
Vekst fra foregående år	-0,3 %	-3,9 %	-3,11 %			
Kg. frukt og grønnsaker pr. cap.			115,73	-4,20 %	2,24 %	

POTETER I TONN	2009	2009	2009	Vekst i % 2008-2009	Gjennomsnittlig årlig vekst pr. produkt fra 1999 til 2009 i %	Kg pr. capita pr. år i 2009
Friske poteter	87412	18125	105537	4,01 %	-1,29 %	21,74
Vekst fra foregående år	17,1 %	-32,5 %	4,01 %			
Kg. Poteter pr. cap. pr. år			21,74	2,84 %	-2,15 %	

TOTAL I TONN	2009	2009	2009	Vekst i % 2008-2009	Gjennomsnittlig årlig vekst pr. produkt fra 1999 til 2009 i %	Kg pr. capita pr. år i 2009
Totalt antall tonn frukt, grønnsaker, bær og poteter	212 160	455 119	667 279	-2,05 %	2,28 %	137,48
Vekst fra foregående år	6,2 %	-5,5 %	-2,05 %			
Kg. F&G+poteter pr. cap. pr. år			137,48	-3,15 %	1,39 %	

Topp 50 importland

- frisk frukt og friske grønnsaker i mengde (tonn) og verdi (1000 kroner)

Tabellen viser import av friske varer under kapitlene 07.01-07.09 og 08.01-08.10. Sortert etter verdi 2009.

	2 008		2 009		Verdiendring fra '08 - '09	Andel total mengde	Andel total verdi
	Mengde tonn	Verdi (1000 NOK)	Mengde tonn	Verdi (1000 NOK)			
Spania	121 119	1 262 542	120 609	1 285 676	1,8 %	26,2 %	24,5 %
Nederland	41 999	629 818	38 323	575 334	-8,7 %	8,3 %	11,0 %
Italia	49 003	575 814	43 635	475 365	-17,4 %	9,5 %	9,1 %
Sør-Afrika	20 543	289 583	17 990	263 466	-9,0 %	3,9 %	5,0 %
Costa Rica	41 629	284 321	30 302	222 767	-21,6 %	6,6 %	4,2 %
Belgia	19 710	244 908	13 773	221 090	-9,7 %	3,0 %	4,2 %
Ecuador	18 493	122 609	30 037	213 189	73,9 %	6,5 %	4,1 %
U S A	9 557	225 132	8 980	203 391	-9,7 %	1,9 %	3,9 %
Chile	11 626	149 700	10 712	155 830	4,1 %	2,3 %	3,0 %
Frankrike	15 670	140 618	13 484	127 817	-9,1 %	2,9 %	2,4 %
Brasil	10 348	145 930	8 952	126 189	-13,5 %	1,9 %	2,4 %
Colombia	18 175	114 206	16 284	112 350	-1,6 %	3,5 %	2,1 %
Israel	14 268	122 230	10 770	109 505	-10,4 %	2,3 %	2,1 %
Egypt	3 809	44 835	5 557	82 127	83,2 %	1,2 %	1,6 %
Polen	4 282	57 672	6 785	79 297	37,5 %	1,5 %	1,5 %
Peru	3 435	74 875	3 305	77 328	3,3 %	0,7 %	1,5 %
Panama	11 584	82 747	10 004	75 321	-9,0 %	2,2 %	1,4 %
Argentina	8 985	75 058	8 751	74 662	-0,5 %	1,9 %	1,4 %
Tyrkia	3 672	80 258	3 441	71 460	-11,0 %	0,7 %	1,4 %
India	2 220	58 789	2 472	69 849	18,8 %	0,5 %	1,3 %
New Zealand	8 665	80 388	6 344	68 383	-14,9 %	1,4 %	1,3 %
Kina	3 262	43 159	4 263	50 138	16,2 %	0,9 %	1,0 %
Portugal	2 496	43 201	2 451	49 902	15,5 %	0,5 %	1,0 %
Vietnam	1 478	53 943	1 103	42 780	-20,7 %	0,2 %	0,8 %
Danmark	31 689	80 431	12 646	41 278	-48,7 %	2,7 %	0,8 %
Marokko	4 419	39 642	4 744	39 558	-0,2 %	1,0 %	0,8 %
Hellas	2 459	36 097	2 304	32 107	-11,1 %	0,5 %	0,6 %
Thailand	853	31 496	791	31 635	0,4 %	0,2 %	0,6 %
Sverige	1 720	34 680	1 220	31 199	-10,0 %	0,3 %	0,6 %
Kenya	1 029	36 727	918	30 118	-18,0 %	0,2 %	0,6 %
Den Dominikanske Rep.	1 547	14 377	2 074	20 357	41,6 %	0,4 %	0,4 %
Tyskland	3 845	26 522	2 116	16 504	-37,8 %	0,5 %	0,3 %
Guatemala	362	17 648	331	14 433	-18,2 %	0,1 %	0,3 %
Pakistan	792	11 759	732	13 005	10,6 %	0,2 %	0,2 %
Storbritannia	2 915	20 667	2 603	12 774	-38,2 %	0,6 %	0,2 %
Kypros	2 969	17 283	2 026	12 672	-26,7 %	0,4 %	0,2 %
Mexico	672	15 219	397	12 163	-20,1 %	0,1 %	0,2 %
Indonesia	985	17 631	588	11 891	-32,6 %	0,1 %	0,2 %
Zimbabwe	74	2 261	245	10 537	366,0 %	0,1 %	0,2 %
Australia	1 706	11 889	1 170	10 259	-13,7 %	0,3 %	0,2 %
Saudi-Arabia	588	5 824	1 952	9 825	68,7 %	0,4 %	0,2 %
Ungarn	1 104	14 062	843	9 455	-32,8 %	0,2 %	0,2 %
Honduras	704	6 095	876	8 782	44,1 %	0,2 %	0,2 %
Litauen	106	1 673	434	7 097	324,2 %	0,1 %	0,1 %
Senegal	274	4 961	316	7 068	42,5 %	0,1 %	0,1 %
Østerrike	671	5 178	937	6 837	32,0 %	0,2 %	0,1 %
Bolivia	188	6 053	255	6 713	10,9 %	0,1 %	0,1 %
Uruguay	465	3 334	818	5 179	55,3 %	0,2 %	0,1 %
Elfenbenskysten	685	9 771	428	4 794	-50,9 %	0,1 %	0,1 %
Tunisia	94	1 959	504	4 448	127,1 %	0,1 %	0,1 %
Namibia	169	3 933	158	3 758	-4,4 %	0,0 %	0,1 %
Iran	161	3 205	185	3 657	14,1 %	0,0 %	0,1 %
SUM	509 273	5 482 713	460 938	5 251 319	-4,2 %	100,0 %	100,0 %

Forbrukstrender i EU

Daglig inntak av frisk frukt og friske grønnsaker eksklusive poteter pr. capita pr. år. Tall i kilo. 27 EU land + Norge sortert etter totalt forbruk.

Land	2008 gj.snitt forbruk av frisk frukt (kg/capita/år)	2008 gj.snitt forbruk av friske grønnsaker (kg/capita/år)	2008 gj.snitt forbruk av friske frukt & grønnsaker (kg/capita/år)	2007 gj.snitt forbruk av friske frukt & grønnsaker (kg/capita/år)
Hellas	182,87	161,84	344,71	371,06
Kypros	183,01	110,41	293,42	302,33
Italia	152,31	122,09	274,41	261,63
Romania	99,90	157,57	257,47	238,13
Belgia	91,25	162,21	253,46	238,02
Ungarn	95,52	148,88	244,40	262,07
Spania	122,71	114,68	237,40	234,37
Portugal	121,00	111,22	232,21	232,14
Østerrike	146,47	83,84	230,32	221,66
Malta	83,88	125,93	209,80	213,71
Alle EU land	95,48	103,55	199,03	195,24
Polen	79,97	111,98	191,95	164,07
Frankrike	78,24	80,23	158,46	172,83
Danmark	85,19	71,21	156,40	149,50
Slovenia	88,22	66,54	154,76	142,46
Nederland	78,73	58,58	137,31	152,50
Slovakia	47,41	85,45	132,86	128,59
Tyskland	66,72	64,53	131,25	119,87
Sverige	67,31	62,31	129,61	134,94
Storbritannia	60,37	64,97	125,34	132,60
Luxemburg	80,77	43,44	124,21	125,71
Latvia	53,11	68,77	121,87	131,04
Bulgaria	50,95	70,37	121,33	128,85
Norge	75,09	45,72	120,80	116,47
Tsjekkia	62,67	57,78	120,45	139,87
Irland	54,31	60,59	114,90	101,84
Estonia	53,58	61,03	114,61	117,64
Finland	49,35	56,79	106,14	111,47
Litauen	39,71	57,01	96,73	78,55

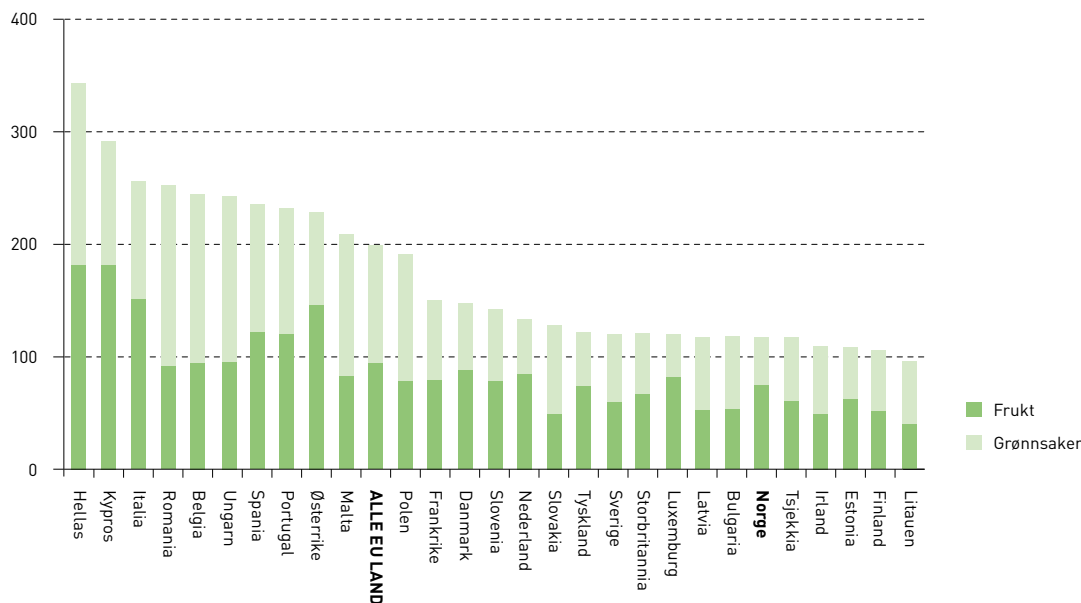
Norge på nest siste plass i grønnsaksforbruket i Europa

I 2009 utgaven av "Freshfel Fruit and Vegetable Production, Trade, Supply & Consumption Monitor In The EU-27" er Norge et av landene med lavest forbruk pr. capita på frukt og grønnsaker sammenliknet med 27 EU-land.

Tallene for 2008 viser at vi ligger på en 17. plass i Europa når det gjelder forbruk av frisk frukt. Når det gjelder grønnsaker, ligger vi en 27. plass, noe som er nest sist i Europa. Det gir oss på en 23. plass når vi ser på forbruket av frisk frukt og grønnsaker totalt.

Den mest logiske årsaken til at vi spiser mindre grønnsaker enn mange andre land, er trolig at vi spiser kun et varmt måltid pr. dag. Grønnsaker er naturlig knyttet opp mot et måltid og i Norge spiser vi det meste av grønnsakene i forbindelse med vårt ene varme måltid, middagen.

Kilde: 2009 - Freshfel Fruit And Vegetable Production, Trade, Supply & Consumption Monitor In The EU-27.

Grønnsaker eks. poteter

Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare. Helår 2009

Denne tabellen viser verdiandel og salg pr. segment, samt endring fra 2008 til 2009.

Tallene er inkl. 14% mva. og er oppgitt i 1000 NOK.

	Verdiandel	Salg i verdi (1000 NOK)	Endring i % fra 2008 til 2009
Grønnsaker totalt eks. poteter	100 %	5 774 137	8,9 %
Grønnsaksfrukter	42,1 %	2 429 691	10,1 %
Salat og bladgrønnsaker	15,1 %	872 241	4,5 %
Kålvekster	12,3 %	710 431	10,3 %
Rotvekster	12,1 %	697 369	7,6 %
Løk og purrevekster	9,3 %	535 729	11,7 %
Frø og belgvekster	2,6 %	153 013	2,6 %
Sopp	2,5 %	143 055	10,6 %
Friske urter	2,0 %	117 149	4,4 %
Stengelvekster	2,0 %	115 458	8,8 %
Grønnsaksfrukter	42,1 %	2 429 691	10,1 %
Tomat	45,1 %	1 096 023	11,0 %
Agurk	27,2 %	661 806	10,3 %
Paprika	17,9 %	435 889	4,4 %
Avocado	6,3 %	152 840	29,4 %
Squash	1,8 %	43 423	11,5 %
Chili	0,7 %	16 860	-25,6 %
Aubergine	0,5 %	12 402	15,9 %
Artisjokk	0,2 %	6 070	12,7 %
Grønnsaksfrukter øvrige	0,2 %	4 381	-33,6 %
Kålvekster	12,3 %	710 431	4,5 %
Broccoli	31,8 %	225 578	13,1 %
Blomkål	25,4 %	180 430	5,6 %
Kålrot	15,1 %	107 466	-3,0 %
Hodekål	13,5 %	95 639	-1,4 %
Kinakål	10,6 %	75 559	-4,3 %
Rosenkål	2,8 %	19 915	13,7 %
Kålvekster øvrige	0,8 %	5 843	9,6 %
Salat-og bladgrønnsaker	15,1 %	872 241	10,3 %
Isbergsalat	31,3 %	273 009	7,9 %
Hjertesalat	11,6 %	101 609	23,2 %
Rucculasalat	6,6 %	58 003	12,5 %
Rapidsalat	4,7 %	41 281	5,2 %
Lollosalat	2,0 %	17 518	-8,4 %
Spinat	1,7 %	14 783	28,4 %
Ekebladsalat	0,4 %	3 557	-14,3 %
Salat-og bladgrønnsaker øvrige	41,6 %	362 483	9,8 %
Rotvekster	12,1 %	697 369	7,6 %
Gulrot	87,7 %	611 596	6,6 %
Sellerirot	4,6 %	32 218	27,4 %
Reddik	1,7 %	11 767	-18,7 %
Persillerot	1,6 %	11 448	20,8 %
Ingefærrot	1,4 %	9 438	15,8 %
Neper	1,3 %	9 049	4,7 %
Rotvekster øvrige	1,7 %	11 853	34,8 %

	Verdiandel	Salg i verdi (1000 NOK)	Endring i % fra 2008 til 2009
Løk-og purrevekster	9,3 %	535 729	11,7 %
Kepaløk gul	38,1 %	204 032	7,8 %
Purre	14,1 %	75 387	16,0 %
Kepaløk rød	13,5 %	72 209	18,2 %
Vårløk	12,5 %	66 877	7,3 %
Hvitløk	9,4 %	50 359	10,3 %
Sjalottløk	7,0 %	37 511	32,0 %
Løk-og purrevekster øvrige	5,5 %	29 355	5,9 %
Frø- og belgvekster	2,6 %	153 013	2,6 %
Sukkerert	75,0 %	114 771	2,2 %
Mais	17,6 %	26 986	2,2 %
Bønner	4,0 %	6 191	8,4 %
Spirer	3,2 %	4 942	6,5 %
Frø-og belgvekster øvrige	0,1 %	124	85,5 %
Friske urter	2,0 %	117 149	10,6 %
Basilikum	21,4 %	25 082	15,3 %
Kruspersille	19,1 %	22 413	1,1 %
Dill	15,5 %	18 184	3,7 %
Koriander	7,0 %	8 232	29,2 %
Gressløk	6,3 %	7 429	8,3 %
Timian	4,0 %	4 714	27,1 %
Rosmarin	3,6 %	4 273	20,8 %
Sitronmelisse	3,3 %	3 907	6,8 %
Bladpersille	3,1 %	3 624	7,9 %
Mynte	1,6 %	1 858	36,4 %
Oregano	1,3 %	1 524	9,7 %
Urter øvrige	13,6 %	15 910	12,0 %
Sopp	2,5 %	143 055	4,4 %
Sjampinjong	84,5 %	120 830	4,8 %
Kantarell	8,1 %	11 535	4,4 %
Aromasopp	3,7 %	5 282	0,2 %
Østerssopp	2,0 %	2 923	0,8 %
Sopp øvrige	1,7 %	2 485	-2,6 %
Stengelvekster	2,0 %	115 458	8,8 %
Asparagus	58,7 %	67 734	8,8 %
Stangselleri	35,6 %	41 091	6,5 %
Fennikel	4,9 %	5 637	29,7 %
Stengelvekster øvrige	0,9 %	997	3,1 %

Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare. Helår 2009

Disse tabellene viser verdiandel og salg pr. segment, samt endring fra 2008 til 2009. Tallene er inkl. 14 % mva. og er oppgitt i 1000 NOK.

Frukt

	Verdiandel	Salg i verdi (1000 NOK)	Endring i % fra 2008 til 2009
Frukt totalt	100 %	5 579 787	1,8 %
Bløtfrukter	43,7 %	2 438 875	4,2 %
Kjernefrukter	22,6 %	1 260 602	-1,4 %
Sitrusfrukter	17,0 %	946 805	2,5 %
Bær	9,1 %	508 114	9,7 %
Steinfrukter	7,3 %	408 314	-10,6 %
Frukter øvrige	0,3 %	17 078	-13,2 %
Bløtfrukter		2 438 875	4,2 %
Banan	41,0 %	999 005	8,7 %
Drue	39,5 %	962 911	0,6 %
Melon	10,8 %	262 701	4,6 %
Kiwi	5,7 %	139 880	12,0 %
Ananas	2,5 %	61 792	-16,5 %
Bløtfrukter øvrige	0,5 %	12 585	-11,6 %
Kjernefrukter		1 260 602	-1,4 %
Eple	74,6 %	940 843	0,6 %
Pære	25,3 %	319 274	-6,8 %
Kjernefrukter øvrige	0,0 %	485	1,5 %
Sitrusfrukter		946 805	2,5 %
Appelsin	48,7 %	461 328	1,4 %
Klementin	40,8 %	385 833	9,7 %
Sitron	5,9 %	55 645	-22,9 %
Lime	2,6 %	24 944	-0,6 %
Grapefrukt	1,9 %	17 762	-3,6 %
Sitrusfrukter øvrige	0,1 %	1 292	9,4 %
Bær		508 114	9,7 %
Jordbær	73,2 %	371 866	3,7 %
Bringebær	21,6 %	109 520	28,8 %
Blåbær	2,1 %	10 476	120,5 %
Tyttebær	0,8 %	3 843	10,1 %
Bær øvrige	2,4 %	12 408	7,8 %
Steinfrukter		408 314	-10,6 %
Nektarin	35,4 %	144 645	-8,6 %
Plomme	23,6 %	96 225	-8,6 %
Morell	20,2 %	82 383	-11,9 %
Mango	14,0 %	57 016	-21,6 %
Fersken	3,8 %	15 536	3,1 %
Steinfrukter øvrige	3,1 %	12 508	3,8 %
Frukter øvrige		17 078	-13,2 %
Pasjonsfrukt	19,2 %	3 275	-5,7 %
Granateple	18,6 %	3 181	2,9 %
Kokosnøtt	5,1 %	874	3,2 %
Pitahaya	3,5 %	594	-5,1 %
Mangostan	1,2 %	211	-43,3 %
Kaktusfiken	1,0 %	162	-39,4 %
Frukter øvrige andre	51,4 %	8 781	-20,2 %

Poteter

	Verdiandel	Salg i verdi (1000 NOK)	Endring i % fra 2008 til 2009
Poteter totalt	100 %	1 083 805	2,2 %
Mandelpotet	12,0 %	129 626	27,8 %
Beate	4,5 %	48 530	12,7 %
Asterix	2,6 %	27 891	15,1 %
Bakepotet	1,7 %	18 630	-19,6 %
Pimpernell	1,4 %	15 526	-38,2 %
Kerrs pink	1,0 %	10 433	-4,1 %
Folva	0,3 %	3 597	-6,2 %
Ringerikspotet	0,1 %	1 393	-27,3 %
Laila	0,1 %	1 127	-60,0 %
Poteter øvrige*	76,3 %	827 050	0,3 %

* Poteter øvrige inneholder blant annet nypoteter, løsvektspoteter og importpoteter som ikke registreres ved scanning som Beate, Asterix, Pimpernell, Kerrs Pink, Laila, Folva, Ringerikspotet, Mandelpotet eller bakepotet.

Kilde: Nielsen Scan*Track Dagligvare. Helår 2009

Disse tabellene viser verdiandel og salg pr. segment, samt endring fra 2008 til 2009.

Tallene er inkl. 14 % mva. og er oppgitt i 1000 NOK.

Total grønnsaker, frukt og poteter

	Verdiandel	Salg i verdi (1000 NOK)	Endring i % fra 2008 til 2009
Total grønnsaker, poteter og frukt	100 %	12 437 730	5,0 %
Grønnsaker	46,4 %	5 774 139	8,9 %
Poteter	8,7 %	1 083 805	2,2 %
Frukt	44,9 %	5 579 787	1,8 %

Status Skolefrukt

SKOLEFRUKTORDNINGENE

Det er nå to hovedordninger for å få frukt og grønnsaker på skolen. For elever ved rene barneskoler (klasse 1-7) gjelder en abonnementsordning, mens elever ved ungdomsskoler (klasse 8-10) og ved kombinerte skoler (klasse 1-10) får gratis frukt og grønnsaker. Begge ordningene er lovforankret.

Abonnementsordningen – skoler med klasse 1-7

Abonnementet på Skolefrukt tegnes for 1/2 år om gangen, og betales av elevens foreldre/foresatte. Elevene får en frisk frukt eller grønnsak avhengig av sesong, for eksempel eple, pære, appelsin, banan, gulrot, kiwi, nektarin eller klementin. Tilbudet koster kroner 2,50 pr. dag eleven får frukt, og subsidieres av Helse- og omsorgsdepartementet med 1 krone.

I tillegg er det noen kommuner som gir gratis frukt/grønt til elever på 1-7 skoler av eget initiativ. Dessverre har to store kommuner, Kristiansand (fra august 2009) og Sarpsborg (fra januar 2010), kuttet dette gratistilbudet i egen budsjettbehandling. Frukten har blitt salderingspost og har blitt satt opp mot andre tiltak i undervisningen, som lærerstillinger. Vi har også opplevd at det har vært vanskelig å få motivert skolene til en foreldrebetalt ordning etter at gratistilbudet har blitt borte.

Gratisordningen – skoler med klasse 8-10 og 1-10

Våren 2009 var det 94 % av kommunene som oppgav at alle skoler med ungdomstrinn fikk gratis frukt/grønt. For 2 % av kommunene gjaldt gratisordningen kun noen skoler i kommunen, mens 3 % av kommunene ikke hadde innført gratis frukt/grønt (kommuneundersøkelse fra OFG med svar fra 178 kommuner).

Det var flere eksempler i 2009 på at kommuner først kuttet ut fruktordningen, for så å gjeninnføre ordningen etter pålegg fra Fylkesmannen. Det skjedde blant annet i Grimstad, Ørsta og Bærum.

RESULTATER

Abonnementsordningen

Om lag 55 % av 1-7 skolene i Norge har en Skolefruktordning. Pr. 17.12.2009 var det 968 skoler med foreldrebetalt ordning, med totalt 53 100 elever. Det var 125 skoler hvor kommuner eller andre (noen få private aktører som lokale kraftselskaper) finansierte gratis frukt, og det var 13 200 elever på disse skolene.

Gratisordningen

OFG har ikke driftsansvar for gratisordningen (1-10 og 8-10 skoler), men pr. 17. desember 2009 var det 1 015 av disse skolene som var brukere av Skolefrukt sitt nettbaserte system, skolefruktsys.no. Det utgjør ca. 76 % av 1-10 og 8-10 skolene i Norge. Her var det høsten 2009 omtrent 185 000 daglige porsjoner frukt/grønt. På grunn av at ikke alle skolene med gratis frukt/grønt er registrert i skolefruktsys.no finnes ingen eksakt totaloversikt.

FYLKESVIS FORDELING

Fylke	1-7 skoler		
	Elever	Abonnement	Andel
Finnmark	3 609	2 027	56 %
Nordland	12 691	4 983	39 %
Sogn og Fjordane	6 413	1 867	29 %
Østfold	20 304	5 776	28 %
Buskerud	20 509	5 278	26 %
Sør-Trøndelag	19 340	4 804	25 %
Oslo	30 441	6 509	21 %
Hordaland	35 184	7 386	21 %
Aust-Agder	5 940	1 238	21 %
Oppland	13 514	2 531	19 %
Møre og Romsdal	18 670	3 257	17 %
Nord-Trøndelag	8 797	1 467	17 %
Rogaland	33 937	5 659	17 %
Hedmark	14 738	2 141	15 %
Akershus	46 809	6 129	13 %
Troms	9 265	1 184	13 %
Telemark	12 172	1 481	12 %
Vestfold	18 293	2 174	12 %
Vest-Agder	12 905	501	4 %
Totalt	343 531	66 392	19 %

TALLENE ER HENTET UT FOR HØSTEN HVERT ÅR

Abonnenter påmeldt skolefruktsys.no	2007	2008	2009
Barneskoler (1-7 skoler) hvor foresatte kan betale	69400*	54600	53100
Barneskoler (1-7 skoler) gratis av kommunen		20500	13200
Barneskoler (1-7 skoler) prosjekt, Drammen, Finnmark, deler av Oslo	18700	17800	
Sum 1-7 skoler	88100	92900	66300

* Tall for betalt av foresatte og betalt av kommunen var ikke delt i 2007.

1-7 skoler	88100	92900	66300
Ungdomsskoler og kombinerte skoler (8-10 og 1-10) **	190000	179000	187000
Totalt	278100	271900	253300

** Kun det som er registrert gjennom skolefruktsys.no

Kilde: Helsedirektoratet

HVEM STÅR BAK NØKKE LHULLE T?

Myndighetene i Norge, Sverige og Danmark har valgt Nøkkelhullet som symbol på sunnere matvarer. Nøkkelhullet er en frivillig merkeordning som har eksistert i Sverige siden 1989.

Kriteriene for hvilke matvarer som kan få Nøkkelhullet er fastsatt av norske, svenske og danske mat- og helsemyndigheter i fellesskap og det er utarbeidet en forskrift med hjemmel i Matloven.

HVORFOR NØKKE LHULLE T?

- Bidra til et sunnere kosthold i befolkningen
- Rask hjelp for forbrukere til å velge sunnere matvarer uavhengig av språk- og ernæringskunnskap
- Stimulere til produktutvikling
- Mulighet for økt samhandling og synergi mellom myndigheter, matvarebransje og forbrukerorganisasjoner.

HVA ER NØKKE LHULLE T?

Nøkkelhullet setter krav til minimumsinnhold av kostfiber og maksimumsinnhold av fett, salt og sukker innenfor 25 matvaregrupper. Produkter med søtningsmiddel kan ikke få Nøkkelhullet. Kriteriene er basert på nordiske kostholdsanbefalinger.

FRUKT OG BÆR

Alle sorter frukt og bær som ikke er bearbeidet kan nøkkelhullsmerkes også når de er uemballerte. Det stilles ingen kriterier for spesifikke næringsstoffer i denne gruppen.

Eksempler på frukt og bær som kan få Nøkkelhullet er:

- Fersk frukt og friske bær
- Fryste, usukrede bær
- Fryst, oppdelt, usukret frukt

GRØNNSAKER

Poteter, rotfrukter, belgvekster og andre grønnsaker som ikke er bearbeidet kan nøkkelhullsmerkes. De kan være tilsatt krydder, blansjert, tørket, kjølt, dypfryst, tint eller konservert i vann. Produktene kan være smaksatt med krydder.

Eksempler på grønnsaker som kan få Nøkkelhullet er:

- Ferske, dypfryste, skivete rotfrukter, belgvekster og andre grønnsaker
- Tørkede bønner
- Skrellet og skivet potet
- Grønnsaker som er konservert i vann

www.nokkelhullsmerket.no

Markedssituasjonen for hagebrukssektoren 2009

Kilde: Statens landbruksforvaltning (SLF)

VEKSTHUSGRØNNSAKER

Tomat

Omsetningen av norske tomater var på topp i uke 29 med ca. 400 tonn. Gjennom sommeren lå omsetningen på ca. 340 tonn i uka, før den utover sensommeren og høsten sank jevnt. Det var slutt på norske tomater i månedsskiftet oktober/november, omsetningen var liten og prisen lav. Gjennom hele sesongen ble markedet supplert med importtomater, og da særlig cherry-, plomme- og klasetomat.

I tidsrommet der tomat var målprisvare ble den, i tilnærmet samtlige uker, notert under målpris. Unntaket var i begynnelsen av juli, hvor prisen lå over målpris. Det var en utfordring for tomatprodusentene at det i perioder oppsto overskuddssituasjoner. Mye av problemene med overskudd skyldes importvarer som ble tilbudt godt under norsk pris. Etter en periode med store overskudd og gamle varer snudde situasjonen seg i midten av august, hvor den norske produksjonen ikke dekket etterspørselen, og markedet ble supplert med import. Dette skapte problemer for prisuttaket, siden den lave importprisen gjorde det umulig å løfte prisen for den norske varen. De siste ukene i målprisperioden ble markedet fortsatt supplert med importvare. Det var allikevel stor etterspørsel etter norske tomater som hadde en meget god kvalitet. I begynnelsen av november var det slutt for norske tomater.

Agurk

Sesongen 2009 var i begynnelsen preget av perioder med til dels store lager og påfølgende prispress. I begynnelsen av juli skapte det fine været et meget godt salg til en god pris. Utover i juli påvirket varmen agurkproduksjonen som ble lavere enn forventet, noe som førte til at markedet måtte suppleres med import. Underdekningen av norske agurker fortsatte i august, men kvalitetsmessig ble den norske agurken foretrukket. I september var det igjen full markedsdekning med norsk agurk, og importvolumet sank tilsvarende. Da den spanske varen kom på markedet, gikk importprisene ned. Dermed økte også prisforskjellen mellom norske og importerte agurker. Markedet var preget av importkonkurransen.

Sommergrønnsaker

Sommeren 2009 startet med en flere ukers varmeperiode. Utover sommeren var mange steder preget av mye regn som skapte store problemer. Vanskelige opptaksforhold og avlingssvikt for flere kulturer preget sesongen. Lave importpriser, som var styrende for den norske prisfastsettelsen, var også en utfordring.

Blomkål

Norsk blomkål kom på markedet en uke før målprisperioden startet. De første ukene var omsetningen moderat, men fra slutten av juni var produksjonen på sitt høyeste, med i underkant av 400 tonn. Salget av blomkål gikk bra de første ukene og det var rikelig med varer. I slutten av juli avtok produksjonen

som en konsekvens av varmeperioden tidlig på sommeren. I august var det en knapphet i markedet etter blomkål og prisene gikk opp. Fra september var det et turbulent marked for blomkål, med mye varer i omsetning og dermed prisnedgang. Det ble forsøkt å eksportere noe av overskuddet til Sverige, men store prisforskjeller gjorde dette vanskelig. Mot slutten av september fikk vi en periode med lave natttemperaturer som stagnerte produksjonen og ga lavere markedstilførsler.

Isbergsalat

Produksjonen og omsetningen av norsk isbergsalat var stor på forsommeren, og i juni var det full markedsdekning av norsk vare. I juli lå omsetningen på i overkant av 500 000 stk. i uka. I august gikk omsetningen noe ned, men produksjonen lå på godt over 400 000 stk. per uke. Gjennom hele sesongen var salget preget av vanskelige værforhold og svingninger i tilgang av isbergsalat. Mye av produksjonen ble ødelagt, først av varmen og senere av regnet.

LAGRINGSGRØNNSAKER

Kepaløk

Den første tørkede løken kom i begynnelsen av august. Etter fjorårets rekordhøye avling tydet det tidlig på at avlingene for 2009 ville bli lavere. Mye regn var svært ødeleggende for løkavlingen, og gjorde opptaksvilkårene for løk svært vanskelige og enkelte partier råtnet på jordet. Det fine høstværet på Østlandet reddet en god del av løkavlingen. I oktober stabiliserte løkmarkedet seg. Det var noen kvalitetsproblemer med løk levert til pakkeriene og flere partier ble tatt ut. Bakterieråten viste seg å være verst på tidlig løk, mens den sene løken klarte seg bedre. Den løken som ble tilbudt forbrukerne var stort sett av en god kvalitet.

Hvitkål

Den første norske hvitkålen var på markedet i uke 24, og noteringsprisen var høy. Etter hvert som volumet økte, sank prisen. Fra fjorårets sesong var det norsk lagringskål å få helt frem til midten av august. Kvaliteten på norsk kål var god, og omsetningen var stabil gjennom hele sesongen, med et normalt høyere salg i forbindelse med kampanjer og aktiviteter rund fårikålsesongen. Årets avling er forventet å skulle vare til april 2010.

Gulrot

Gulrot er et populært produkt og selger godt. Avlingen fra sesongen 2009-2010 var omtrent på nivå med fjorårets gode avling. Kvaliteten på gulrotavlingen var gjennomgående bra, med jevne fine størrelser. Det var lite skadegjørere i åkrene, slik at kvaliteten holdt seg bra utover i sesongen. Den første gulrota var på markedet i begynnelsen av juni. Tilførslene økte raskt, og kom opp i rundt 400 tonn i uken fra uke 29. Utover høsten var omsetningen stabil med rundt 500 tonn i uken. Det var gulrot i bunt, av fin kvalitet, i omsetning til slutten av oktober.

Prognose over varetelling

Sesongens første beholdningsundersøkelse ble utført den 1. november, og viste som ventet at det var lite grønnsaker på lager. For de fleste lagringsgrønnsakene var det en nedgang i beholdningen sammenlignet med 1. november 2008. Undersøkelsen som ble utført 1. januar 2010 viste at det fortsatt var små lagre.

FRUKT

Prisuttaket for både epler og pærer var under målpris. Etter at 2008-sesongen hadde spesielt store avlinger og fin kvalitet på frukten, ble det som forventet lavere avlinger i 2009. I epleproduksjonen er det i stor grad vekselbæring, dvs. at et godt avlingsår etterfølges av et dårlig. Det var derfor ikke overraskende da fruktlagerinspektøren tidlig på høsten varslet et år med lave avlinger.

Epler

De første norske eplene kom på markedet i uke 33. Produksjonen av tidlige eplene er ikke stor nok til å dekke det norske markedet. Omsetningen økte raskt, med en fordobling allerede i uke 34. Etterspørselen etter norske epler startet tidlig, men billig import førte til stor konkurranse i markedet. Årets eplelesong var dårlig med store avlingsskader, og de første prognosene ga en forventet sesongslutt allerede rundt 20. oktober. Ukese omsetningen i oktober og november var mellom 500 og 600 tonn. Sesongens epleavling ble på vel 7 000 tonn, en nedgang på omtrent 30 prosent fra året før. Hovedårsaken var færre epler på trærne og at eplene var mindre. Det var norske epler i markedet til slutten av november. Kvaliteten på 2009-sesongens epler var gjennomgående bra med liten utsortering.

Pærer

I butikkene var den norske pæresesong over i løpet av tre uker i månedsskiftet september/oktober. Produksjonen av norske pærer er veldig liten sammenlignet med epleproduksjonen. Deler av produksjonen gikk rett til juiceproduksjon.

Plommer

Regn og hagl førte til 30 prosent dårligere avling for norske plommer i forhold til 2008-sesongen. Det dårlige været førte til sprekkdannelse og råte. Men dette ble sortert ut, og plommene som kom på markedet hadde god kvalitet. Markedet etterspør norske plommer og salget går bra. Mye av plommene blir nå pakket i 750 grams kurver, og er tilpasset forbrukernes ønske.

Poteter

De første norske potetene kom på markedet i månedsskiftet juni/juli, prisen var høy og leveransene steg raskt. Ved overgangen fra lagringspotet til ferske poteter var omsetningen omtrent 600 tonn i uken. Salget gikk lett tidlig på sommeren, avtok noe i slutten av juli men tok seg raskt opp igjen. Innhøstingen av norske poteter var vanskelig pga. det våte været, noe som også forsinket opptaket. Det måtte i perioder importeres poteter for å dekke behovet.

Graveprøvene som ble foretatt i august og september viste at det ikke bare var en mindre avling enn i fjor, men også mindre avlinger enn det som har vært normalt de 5-6 siste årene. Mye regn førte til råteproblemer, spesielt for tidligsortene. Situasjonen for de senere sortene var vesentlig bedre.

Prognose over varetilgang

Resultatet av beholdningsundersøkelsen per 1. januar 2010 viste at det lå i underkant av 38 000 tonn poteter klasse 1 beregnet til vanlig konsum på lager. Dette var en nedgang på 13 000 tonn, eller 25 prosent, fra året før, men allikevel en økning på fire prosent sammenlignet med januar 2008.

Legges tallene fra lagerundersøkelsen per 1. januar til grunn for en videre prognose kan en forvente at norsk lagringspotet vil være tilgjengelig til mai 2010. Dette forutsetter en ukese omsetning på 1 400 tonn i uken og et normalt lagersvinn. Det er noe usikkerhet rundt lagringskvaliteten som vil kunne påvirke lagerutviklingen videre i sesongen. I tillegg kan et vanligvis tregere salg utover våren, og import av ferske poteter fra Middelhavslandene i april og mai, gi noe lengre varighet av lagrene.

frukt.no
Opplysningskontoret for frukt og grønt

FGS
Frukt- og
Grønnsakgrossistenes
Servicekontor

Statens landbruksforvaltning
Norwegian Agricultural Authority

nielsen
.....